herpy

FRØER

Marbled Rain Frog

Scaphiophryne marmorata

Scaphiophryne marmorata er en lille, buttet og grøn frø fra Madagaskars østlige regnskov. Hunnen bliver omkring 4 cm, hannen omkring 3 cm. Den graver sig ned i løvlaget om dagen, men klatrer også i buske og små træer på jagt efter insekter. Den er nem at holde, men yngler kun, når regntidens oversvømmelser efterlignes.

Familie: Microhylidae

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**3-4 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-15 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende, jordboende og gravende**
Biotop	**Regnskov**
Hudgift	**Ingen kendt**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 40 × 40 cm** L × B × H til 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**21-26 °C**
Temperatur, nat	**18-21 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vandskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**10-12 mdr.**
Æg pr. lægning	**300-500**
Larvetid	**70 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Færdigfoder**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står på CITES liste II. Handel over landegrænser kræver CITES-papirer, også for opdrættede dyr, og papirerne bør følge dyret ved køb og salg. EU-bilaget er ikke aflæst i referencetabellen og angives derfor ikke her.

Om arten

Scaphiophryne marmorata er en kugleformet frø i familien Microhylidae. Hunnen bliver 3-4 cm fra snude til kloak, hannen omkring 3 cm. Hovedet er lille, fladt og kort i snuden med store, fremtrædende øjne, og benene er kraftige. Ryggen er for det meste glat, men har to par tornede knuder øverst. Farven er klart grøn med mørkegrønne og sorte pletter, og undersiden er ofte marmoreret med hvidt. Hos populationer i den vestlige del af udbredelsen, som tidligere blev regnet med til arten, er farven mere olivenbrun.

Fingrene og tæerne er lange, og fingerspidserne har store hæfteskiver. Hæfteskiverne er et kendetegn for arten og gør, at *S. marmorata* kan klatre i buske og lave grene. Bagbenene er korte og kraftige med knoglede kamme ved hælene, som frøen graver med. Føler den sig truet, puster den sig op og kan fare frem mod angriberen.

S. marmorata blev beskrevet af George Albert Boulenger i 1882. En gennemgang i 2003 delte det, der før hed *S. marmorata*, i flere arter: *Scaphiophryne spinosa* blev genindsat som egen art, og *Scaphiophryne boribory* blev beskrevet som ny. I 2005 blev populationerne i de tørre skove i vest adskilt som *Scaphiophryne menabensis*. Levealderen er ikke dokumenteret for arten, men den nært beslægtede *Scaphiophryne madagascariensis* kan blive over ti år.

Der kendes ikke noget giftigt hudsekret hos arten, men vask hænderne før og efter kontakt, og rør ikke øjne og mund, før hænderne er rene.

Udbredelse og levested

Scaphiophryne marmorata lever kun på Madagaskar, hvor den især findes i de fugtige skove i den centrale østlige del af øen. Bestandene i de tørre skove i vest hører i dag til *Scaphiophryne menabensis*, og dyr fra området omkring Isalo er ikke endeligt bestemt.

Arten forekommer op til omkring 1.000 m over havet og er lokalt almindelig. Den findes i flere nationalparker.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

Scaphiophryne marmorata lever på skovbunden i fugtig regnskov og i skovens undervækst. Om dagen ligger den gravet ned i løvlaget; når den kommer frem, klatrer den ofte op i buske og små træer for at fange insekter.

Arten er formentlig en eksplosiv yngler: i begyndelsen af regntiden samles dyrene ved midlertidige vandhuller og sumpe og parrer sig efter kraftig regn. Æg og haletudser findes jævnligt i sumpe i udbredelsesområdet. Æggene er små, omkring 1,2 mm, og der lægges mange. Haletudserne vokser hurtigt, så de kan forvandles, inden vandhullerne tørrer ud. Klimaet er varmt og fugtigt.

Arten står som sårbar (VU) på IUCN's rødliste. Udbredelsen er lille og opsplittet, bestandene går tilbage, og levestedet forsvinder, fordi skoven ryddes. En mindre del af dyrene indsamles til handel.

Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt dokumenteret viden om pasningen af *Scaphiophryne marmorata*. Pasningen bygger på arten selv, hvor det er muligt, og ellers på den nært beslægtede *Scaphiophryne madagascariensis*.

Et par eller en lille gruppe på op til fire voksne dyr kan holdes i et terrarie på 60 × 40 × 40 cm (længde × bredde × højde). Frøerne er stille og bevæger sig kun lidt, så gulvarealet betyder mindre end bundlagets dybde. Fyld bunden med 6-10 cm fugtig, men ikke våd jordblanding, fx hakkede, steriliserede egeblade og ahornblade, sphagnum og flodsand eller en gødningsfri kokos- og jordblanding. Frøerne graver og foretrækker en løs bund; en fugtet skumgummimåtte duer ikke.

Læg store stykker korkbark og drivtræ oven på bunden og en vandskål i et hjørne. Arten klatrer, så sæt kraftige grene ind og læg mos på dem. Planter skal være robuste, for frøerne graver dem op. Frøerne er ikke snavsede, så det er nok at skifte eller sterilisere bunden hver anden uge. Et netlåg, der dækker mindst halvdelen af loftet, giver den nødvendige ventilation.

Unger og nyforvandlede frøer holdes enkeltvis eller i små grupper i plastbokse med fugtigt køkkenrulle i bunden.

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 21-26 °C og om natten 18-21 °C. Arten kræver ingen varmekilde og trives ved almindelig stuetemperatur. Temperaturen må ikke komme over 27 °C i længere tid, for høje temperaturer kan hurtigt blive dødelige, især hvis bunden samtidig er tør. Mål temperaturen nede ved bunden, hvor frøerne opholder sig, og placér terrariet på et køligt sted uden direkte sol.

En vinterhvile er ikke nødvendig. Til avl bruges en tør periode; se under parring.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG FORSTØVNING

Luftfugtigheden skal ligge på 60-80 %, men det vigtigste er, at bunden er fugtig hele vejen igennem: når en håndfuld bund presses sammen, skal den klumpe og afgive et par dråber. Forstøv terrariet let en til to gange om dagen med regnvand eller afkloreret vand.

Stillestående, fugtig luft giver hurtigt bakterielle hudinfektioner, så ventilationen må ikke ofres for fugten. Lad overfladen tørre lidt mellem forstøvningerne frem for at holde den konstant våd.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Frøerne skal altid have en lav, ren vandskål, 1-2 cm dyb, så de let kommer op igen. Skift vandet dagligt. Brug regnvand, osmosevand eller postevand, der er behandlet mod klor og chloramin. Padder optager vand og stoffer gennem huden, så rengør aldrig skålen med sæbe, og skyl den grundigt.

Til avl bruges et vandparti, hvor vandet står 5-10 cm dybt og er omkring 26 °C; se under parring.

LYS OG UVB

Lyset skal være dæmpet. Arten er nataktiv og skjuler sig om dagen, og der er ikke dokumenteret noget behov for UVB. Et svagt UVB-lys, svarende til Ferguson-zone 1, skader ikke og kan bruges, hvis terrariet har levende planter. Tænd og sluk lyset med et ur, så dagslængden er omkring 12 timer, og sørg for, at frøerne altid kan grave sig eller skjule sig for lyset.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Scaphiophryne marmorata æder alle slags små insekter og er meget grådig. Voksne tager fårekyllinger på omkring 6 mm, små dubia-kakerlakker, små melorme, fluelarver og lignende, og unger får fårekyllinger på omkring 3 mm. Skift mellem flere slags foder, for frøerne kan blive trætte af det samme foder og afvise det.

Voksne fodres hver tredje eller fjerde dag med flere foderdyr ad gangen, og unger fodres hver dag. Pudr foderet med et vitamin- og mineraltilskud ved hver anden fodring, skiftevis kalk med D3 og et multivitamin. Nogle frøer spytter pudret foder ud i starten, men vænner sig til det. Fjern foderdyr, der er tilbage efter få timer.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Scaphiophryne marmorata er genert og tilbringer det meste af dagen skjult i bunden eller under bark. Om natten kommer den frem, og den klatrer gerne rundt på grene. Den er ikke aggressiv over for artsfæller, så et par eller en lille gruppe af samme størrelse fungerer godt, hvis der er plads og skjul nok.

Håndtér ikke frøerne; de har ingen glæde af det. Skal en frø flyttes, så brug fugtige, rene hænder eller en lille plastbeholder. Bland ikke arten med andre padder.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne er større end hannerne, omkring 4 cm mod 3 cm. I slægten bliver dyrene kønsmodne på omkring et år; *Scaphiophryne madagascariensis* er udvokset efter 10-12 måneder. Er kønnet uklart, sikrer man sig et par ved at holde flere dyr af samme alder sammen.

PARRING

S. marmorata yngler efter en tør periode og kraftig regn. Metoden er den samme som for *Dyscophus*-arterne: lad terrariet tørre ud i omkring 6-8 uger, hvor bunden kun fugtes svagt, og fodr dyrene godt op. Efterlign derefter et skybrud: fyld bunden med 5-10 cm vand på omkring 26 °C, og lad det regne med et regnanlæg eller en forstøver. Dyrene parrer sig i vandet.

Avl i fangenskab sker kun sjældent, og fremgangsmåden er ikke beskrevet i detaljer for arten.

ÆG OG HALETUDSER

Æggene lægges i små, flydende klumper i vandet. De er kun omkring 1,2 mm, og der lægges mange; antallet er ikke dokumenteret for arten, og tallet i specifikationerne gælder slægten. Der er ingen yngelpleje, så de voksne tages ud af ynglevandet efter lægningen.

Haletudserne vokser hurtigt, hvis vandet holdes konstant varmt, omkring 26 °C. De æder gerne fiskeflager og piller, som knuses fint, og de bliver omkring 25 mm lange. Skift en del af vandet ofte, så vandkvaliteten holdes høj, og del store kuld op i flere kar.

METAMORFOSE

Klæktiden er ikke dokumenteret for arten. Haletudserne bruger omkring 70 dage på at forvandle sig til små frøer.

Når forbenene kommer frem, skal ungerne kunne komme op af vandet. Sænk vandstanden, og læg flydende planter, sten eller skrå bark, så de ikke drukner. Flyt de forvandlede unger til små opvækstbokse med fugtigt køkkenrulle.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede frøer er omkring 8-11 mm. Hold dem enkeltvis eller få sammen i plastbokse med fugtigt køkkenrulle og skjul ved 21-24 °C, og fodr dem dagligt med meget små insekter, pudret med tilskud. Ungerne er seje og vokser hurtigt med varieret foder; de kan blive kønsmodne på omkring et år. Flyt dem til et terrarie med løs bund, når de er store nok til at grave.

Sundhed og typiske fejl

Scaphiophryne marmorata er robust, når miljøet er i orden. De typiske fejl er:

- Stillestående, fugtig luft, som giver bakterielle hudinfektioner. Sørg for god ventilation.
- For høj temperatur, især sammen med tør bund. Temperaturer over 27 °C i længere tid kan være dødelige.
- Tør bund eller for lidt vand, som tørrer frøen ud.
- Mangel på kalk og vitaminer. Pudr foderet.
- Overfodring. Arten er grådig og bliver let fed.
- Klor, chloramin eller sæberester i vandet og på hænderne.
- Vildfangne dyr med parasitter. Køb helst opdrættede dyr.

En sund frø er rund med klare øjne og graver sig ned om dagen. Isolér en syg frø i et rent terrarie med de rigtige forhold, og søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis den er sløv, hævet eller holder op med at æde.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.